

واکاوی ماهیت حقوقی مسأله ارتداد با نگاهی بر دیدگاه آیت الله مصباح

محمد مهدی کریمی نیا^۱، مجتبی انصاری مقدم^۲

^۱ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم (نویسنده مسئول)
^۲ دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث، دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر

چکیده

ارتداد از مباحث مهم فقهی و کلامی در مجامع علمی می باشد. نیز این مسأله از نقطه نظر «حقوق بشر» مورد بحث اندیشمندان می باشد. برخی معتقدند: «ارتداد ماهیت حقوقی ندارد». دلیل ایشان بر این سخن آن است که اولاً، حکم ارتداد در قانون مجازات اسلامی سابق و قانون مجازات اسلامی فعلی نیامده است و ثانیاً، آیاتی از قرآن کریم، که ناظر به بحث ارتداد است، فقط مجازات اخروی را بیان داشته است. همچنین برخی آن را با حقوق بشر در تنافی می دانند. در ادامه دیدگاه آیت الله مصباح مورد توجه قرار گرفته است. در پاسخ اشکال نخست باید گفت: اگر چه قانون مجازات اسلامی از این نظر دارای نقص است، ولی اصل یکصد و شصت و هفتم قانون اساسی این مشکل را حل کرده است و در پاسخ پرسش دوم باید گفت: اگر بپذیریم که حق الهی - یعنی این که باید خدای متعال اطاعت و عبادت شود - بر همه حقوق فردی و اجتماعی مقدم و حاکم است و یکی از اصولی که فراتر از جمیع قوانین موضوعه است، رعایت «حق الله» می باشد. آیت الله مصباح، علاوه بر «حق فردی» و «حقوق اجتماعی»، به حق سومی معتقد بود و آن «حق الله» است و بر اساس آن، مجازات مرتد، منطقی و شرعی خواهد بود.

واژه های کلیدی: ارتداد، ماهیت حقوقی، آیت الله مصباح